

Віктор ЛУГОВИЙ

заступник начальника

ГУНП в Київській області –

начальник слідчого управління,

кандидат юридичних наук

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ПОВ'ЯЗАНИМ З КОРУПЦІЄЮ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ

Мета реформування правоохоронного сектору держави полягає, передусім, у підвищенні ефективності роботи правоохоронної системи загалом. Попри значний масив ужитих заходів, певні позитивні результати поліцейської реформи, практика засвідчує потребу в подальших перетвореннях. Причому одним з ключових питань реформування національного поліцейського відомства є спрямування діяльності її структурних підрозділів на щоденне дотримання принципів законності, дисципліни, утвердження верховенства права, невідворотності відповідальності за вчинення корупційних правопорушень тощо. Зазначене підтверджує доцільність використання досвіду інших країн, який дасть змогу розширити наявні уявлення про шляхи вдосконалення адміністративно-правового механізму запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією, що вчиняються поліцейськими, знайти найбільш конструктивні рішення. Причому науковий інтерес становить очевидне практичне значення, оскільки за результатами такого аналізу генеруються нові знання, завдяки яким можна визначити ключові напрями проведення реформ.

Саме зарубіжний досвід має чимало позитивних прикладів, урахування яких дасть змогу оптимізувати систему запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією, у тому числі в діяльності Національної поліції України, забезпечити неухильне дотримання поліцейськими принципів законності та дисципліни, дотримання прав людини та громадянина, усунути наявні розбіжності й колізії, окреслити перспективи подальшого розвитку.

Зарубіжний досвід, як слушно зауважує Р.С. Мельник, сприяє розширенню наших уявлень про досліджувані правові явища: допомагає подивитися на певне питання під іншим кутом зору; зіставити власні здобутки з напрацюваннями зарубіжних колег; не марнувати час на розв'язання проблем, які вже висвітлено на сторінках закордонних видань [1, с. 179]. Водночас слід урахувати, що сліпе запозичення зарубіжного досвіду, на думку Т.О. Коломоєць, дає недостатній ефект, створює законодавчі суперечності, призводить до виникнення прогалів у регулюванні того чи іншого виду правовідносин [2, с. 109].

Варто зауважити, що проблема дотримання законності серед співробітників поліцейських відомств у зарубіжних країнах є не менш актуальною, ніж в Україні. Вивчення досвіду запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією, що вчиняються поліцейськими інших держав, обґрунтовано видається дослідникам теоретично і практично значущим.

Більшість заходів щодо протидії корупції в зарубіжному поліцейському законодавстві є профілактичними. Наприклад, у фінансовій поліції Італії питання антикорупційної профілактики вивчаються на спеціальних курсах, а практикуми з питань корупції є звичним явищем у правоохоронних органах Великої Британії, Данії, Молдови та Польщі. Особливу увагу тут приділяють підготовці поліцейських до дій у разі провокування до отримання хабарів або примушування до вчинення інших протиправних дій [3, с. 150].

Зарубіжний досвід засвідчує, що сьогодні адміністративно-правовий механізм запобігання пов'язаним з корупцією правопорушенням, які вчиняються поліцейськими, повинен формуватися за допомогою застосування комплексу антикорупційних засобів, що охоплюють правові, адміністративні (інституційні), соціально-економічні й інформаційні інструменти. Вивчення та аналіз позитивного досвіду має вагомим значення для запозичення кращих практик запобігання правопорушенням зазначеної категорії.

Водночас слід урахувати, що суто перенесення будь-якої зарубіжної моделі на національний ґрунт не є ефективним. Під час формування в Україні адміністративно-правового механізму запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією, що вчиняються поліцейськими, необхідно враховувати окремі напрями вітчизняної антикорупційної політики, а також правозастосовну практику реалізації вже прийнятих нормативно-правових актів.

Таким чином, пріоритетними напрямами імплементації в Україні позитивного зарубіжного досвіду щодо формування адміністративно-правового механізму запобігання вказаним правопорушенням доцільно вважати:

– створення та законодавче забезпечення системи мотиваційних стимулів антикорупційної поведінки поліцейських, що передбачатиме перехід від усталеної позиції комплектування поліції переважно людьми, які не мають стійкої економічної мотивації, а отже, не потребують високої оплати, до формування нової економічно детермінованої установки: чесна служба в поліції повинна бути не тільки престижною, а й матеріально привабливою;

– підвищення ефективності внутрішньовідомчого контролю через реалізацію принципу колегіальної відповідальності, що передбачає під час висунення обґрунтованих звинувачень у вчиненні правопорушень, пов'язаних з корупцією, проти будь-якого поліцейського обов'язкову перевірку з боку відповідних служб роботи його керівництва, колег і підлеглих;

– створення комплексної системи застосування превентивних антикорупційних механізмів, спрямованих не на усунення наслідків корупційних правопорушень, а їх реальне запобігання;

– запровадження на зразок провідних європейських країн відомчої системи аналізу ризиків різних напрямів поліцейської діяльності;

– прийняття Типових правил запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією, що вчиняються поліцейськими (на зразок США), які передбачатимуть комплекс превентивних антикорупційних інструментів, спрямованих на здійснення фінансового контролю (перевірка декларацій, моніторинг способу життя), перевірку дотримання правил етичної поведінки поліцейським, функціонування антикорупційних обмежень, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів тощо;

– реалізація принципу прозорості кар'єрних сходів служби в поліції, який передбачатиме для кандидата на службу в поліцію можливість оцінити фінансовий (рівень грошового забезпечення, розмір пенсії) і статусний (престижність займаної посади, соціальні пільги та преференції членам сім'ї співробітника) переваги, що надаються співробітникам поліції (Франція);

– підвищення ефективності громадського контролю за діяльністю поліції громадськими неурядовими організаціями антикорупційного спрямування (на зразок США та Великої Британії);

– забезпечення значного грошового утримання та соціальних пільг, які значно перевищуватимуть середні по країні та унеможливуватимуть зловживання своїм службовим становищем (Німеччина);

– комплектування підрозділів поліції виключно на конкурсній основі (Китай);

– використання можливостей інформаційних технологій у запобіганні корупції в поліцейських підрозділах тощо [4, с. 181-183].

1. Мельник Р. С. Система адміністративного права України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2010. 415 с.

2. Коломоєць Т. О., Сінельник Р. В. Захисник у провадженні у справах про адміністративні правопорушення : монографія. Київ : Істина, 2008. 184 с.

3. Григоренко І. А. Зарубіжний досвід протидії службовим зловживанням та корупції в діяльності поліції. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 1. С. 146-155.

4. Луговий В.О. Адміністративно-правовий механізм запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією, що вчиняються поліцейськими : дис. канд. юрид. наук. : 12.00.07. Київ, 2019. 281 с.

УДК 343.35:351.746.2

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/127-130

Роман НЄДОВ

викладач кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА НЕЙТРАЛІЗАЦІЮ ДЕТЕКТИВАМИ НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО УКРАЇНИ ПРОТИДІЇ РОЗСЛІДУВАННЮ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Відповідно до Конституції України посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією й законами України (ч. 2 ст. 19). Від реалізації цього положення значною мірою залежать ефективність